

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1179/2022
25.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Јелице Бојанић Керкез и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из .. и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Маја Миљевић, адвокат из ..., против туженог Јавног комуналног предузећа за превоз путника „Аутотранспорт-Панчево“ у ликвидацији из Панчева, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4723/21 од 10.12.2021. године, у седници одржаној 25.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4723/21 од 10.12.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4723/21 од 10.12.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 676/19 од 25.05.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован, тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да сваком од тужилаца за период од јуна 2018. године закључно са октобром 2019. године исплати по 24.971,35 динара на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа накнаде трошкова за исхрану у току рада и по 42.346,60 динара на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, све у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, као и да на наведене износе за тужиоце уплати доприносе за пензијско инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, за здравствено осигурање Републичком заводу за здравствено осигурање и за осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање, и **ОДБИЈА** захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом накнаде трошкове целог поступка у износу од 36.000,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву ПП 676/19 од 25.05.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је обавезан тужени да сваком од тужилаца за период од јуна 2018. године закључно са октобром 2019. године исплати на име разлике између припадајућег и исплаћеног износа накнаде трошкова за исхрану у току рада по 24.971,35 динара и на име разлике између припадајућег и исплаћеног износа накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора по 42.346,60 динара, све у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе наведено тим ставом изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да за тужиоце по исплати сваког припадајућег износа, обрачуна и уплати доприносе за пензијско инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком заводу за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима надокнади трошкове парничног поступка од 194.128,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4723/21 од 10.12.2021. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставовима првом и другом изреке, а жалба туженог у наведеном делу одбијена је као неоснована. Ставом другим изреке, потврђено је решење о парничним трошковима садржано у трећем ставу изреке у делу у ком је тужени обавезан да тужиоцима надокнади трошкове парничног поступка од 175.378,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате, а у преосталом делу је преиначено тако што је одбијен је захтев тужилаца за накнаду парничних трошкова преко 175.378,00 динара, за износ од 18.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној применом члана 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радном односу код туженог, који им је у спорном периоду, од јуна 2018. године закључно са октобром 2019. године, обрачунавао и исплаћивао накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини од 2.700,00 динара месечно бруто и накнаду трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора месечно 1.000,00 динара бруто, у складу са својим Програмом пословања који

је важио у том периоду и Правилником о раду, по ком су исплате по основу регреса и топлог obroка планиране у износу који је утврђен пре доношења Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (који је почео да се примењује од 01.11.2014. године). Тужиоци су са туженим послодавцем 2015. године закључили анексе уговора о раду у којима је наведено да запослени има право на накнаду трошкова у складу са Посебним колективним уговором Републике Србије, Посебним колективним уговором и општим актом. Износи досуђени тужиоцима представљају разлику између исплаћених накнада трошкова и накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора обрачунате у вредности прописане одредбом члана 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије („Сл. гласник Републике Србије“ бр. 27/15, 36/17 ... 94/19) и члана 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа Града Панчева („Сл. гласник Републике Србије“ број 59/15 и „Сл. лист Града Панчево“ број 15/15 и 15/18), којим одредбама је утврђено да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу од 250,00 динара и право на регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима најмање у висини 1/12 месечно 75% исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику. Висина потраживања тужилаца утврђена је на основу налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су примењујући чланове 118. став 1. тачка 5. и 6, 246. став 1. и 2, 256-259. Закона о раду у вези члана 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе члана 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и правила из одредбе члана 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа града Панчева оценили да тужиоци основано потражују мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, те да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, због чега је усвојен постављен тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица као корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог

код корисника јавних средстава утврђен у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду), због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужилаца одбијен.

Како је тужени успео у поступку по ревизији, то му на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1, 154. став 2. и 163. став 2. Закона о парничном поступку, припадају трошкови парничног поступка. Висина накнаде трошкова одмерена је према опредељеном захтеву и то на име састава одговора на тужбу од стране адвоката од 6.000,00 динара, састава жалбе од 12.000,00 динара и ревизије од 18.000,00 динара, све према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката у време

предузимања ових парничних радњи. Трошкови судских такси нису признати, јер тај захтев није опредељен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке пресуде.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић